Lietas Nr.C20382011
Lietas arhīva Nr. CA-0092-18/2
ECLI:LV:KUAT:2018:0419.C20382011.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2018.gada 19.aprīlī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese J.Mauliņa
un tiesneši S.Reinholde un D.Aktumanis
ar sekretāri E.Ansuli

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. E/ prasībā pret biedrību "/nosaukums A/" par dzīvokļu īpašnieku lēmuma un karstā ūdens atslēgšanas atzīšanu par prettiesisku, pienākuma uzlikšanu atjaunot karstā ūdens padevi, zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, sakarā ar biedrības "/nosaukums A/" iesniegto apelācijas sūdzību par Liepājas tiesas 2012.gada 11.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

2011.gada 11.jūlijā /pers. E/ (turpmāk - prasītāja) cēlusi Liepājas tiesā prasību pret biedrību "/nosaukums A/" (turpmāk - atbildētājs), lūdzot atzīt par prettiesisku 2010.gada 14.septembra daudzdzīvokļu mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku lēmumu par karstā ūdens atslēgšanu un atbildētāja 2010.gada 14.septembra karstā ūdens atslēgšanu prasītājas dzīvoklim Nr./numurs/, uzlikt atbildētājam pienākumu pieslēgt karsto ūdeni prasītājas dzīvoklim, piedzīt no atbildētāja zaudējumus Ls 186,30, tiesāšanās izdevumus un morālo kaitējuma kompensāciju Ls 300, kā arī noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no tiesas piespriestās summas par laiku no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājai pieder dzīvoklis Nr./numurs/, daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā /adrese/, kuru no 2006.gada jūlija pārvalda un apsaimnieko atbildētājs. 2010.gada septembrī prasītāja uzzināja par karstā ūdens padeves atslēgšanu, pamatojoties uz dzīvokļu īpašnieku pieņemto lēmumu. Kopā ar citu dzīvokļu īpašniekiem vērsās pie atbildētāja, lūdzot atjaunot karstā ūdens padevi, taču tas netika apmierināts.

Dzīvokļu īpašnieku lēmums par karstā ūdens atslēgšanu pieņemts 2010.gada 14.septembrī, nesasaucot dzīvokļu īpašnieku kopsapulci. Atbildētāja valdes priekšsēdētājs /pers. F/, izvēles kārtībā apstaigājot dzīvokļus, it kā savācis dzīvokļu īpašnieku vairākuma parakstus. Nesasaucot dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, atbildētājs ir pārkāpis likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 27.[1] panta pirmo un trešo daļu. Lēmuma pieņemšanā netika noskaidrots prasītājas viedoklis, viņai netika paziņots par kopsapulces sasaukšanu vai prasīta rakstveida piekrišana, līdz ar to pieņemtais lēmums nav tiesisks, aizskar viņas intereses un tiesības saņemt karsto ūdeni.

Karstā ūdens padeves pārtraukšanas rezultātā prasītājai radušies zaudējumi Ls 146,30 par ūdens sildītāja (boilera) uzstādīšanu un Ls 40 par juridiskajiem pakalpojumiem, kurus saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu ir pienākums atlīdzināt atbildētājam. Atbildētāja prettiesiskās rīcības rezultātā prasītājai un viņas ģimenei ilgstoši (deviņus mēnešus) nebija nodrošināta iespēja saņemt un lietot karsto ūdeni, kas ietekmēja viņas ģimenes sadzīves apstākļus, sagādājot neērtības, garīgas ciešanas un psiholoģiskus pārdzīvojumus, par kuriem pienākas atlīdzība Ls 300 apmērā.

Prasība pamatota uz likuma "Par dzīvokļu īpašumu" 3., 8., 12., 27.[1], 27.[2] pantu, Civillikuma 3., 5., 1068., 1635., 1770., 1779.pantu.

Ar Liepājas tiesas 2012.gada 11.aprīļa spriedumu (lietas 92.-102.lapa) prasība apmierināta daļēji, atzīts par prettiesisku 2010.gada 14.septembra daudzdzīvokļu mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku lēmums par karstā ūdens atslēgšanu un 2010.gada 14.septembra karstā ūdens atslēgšana dzīvoklim Nr./numurs/, no atbildētāja par labu prasītājai piedzīti zaudējumi Ls 146,30, morālais kaitējums Ls 300 un prasītājai noteiktas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no Ls 446,30 par laiku no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei, izlemts jautājums par tiesas izdevumu piedziņu, izbeigta tiesvedība prasības daļā par pienākumu uzlikšanu atbildētājam pieslēgt karsto ūdeni un noraidīta prasība par zaudējumu Ls 40 piedziņu.

Tiesa konstatējusi, ka prasītājai pieder dzīvoklis Nr./numurs/ un kopīpašuma domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas /adrese/. Saskaņā ar 2004.gada 30.aprīļa aktu minēto īpašumu pārvaldīšanā un apsaimniekošanā pārņēmis atbildētājs. Strīds starp pusēm radies par 2010.gada 14.septembra dzīvokļu īpašnieku lēmumu par karstā ūdens atslēgšanu. Prasītāja apstrīdējusi minētā lēmuma tiesiskumu.

Lēmuma prettiesiskumu attiecībā uz visu māju atbildētāja valdes priekšsēdētājs atzinis, tādēļ par šī prasījuma apmierināšanu tiesa spriedumā nav sniegusi sīkāku motivāciju.

Prasītāja apstrīdējusi karstā ūdens atslēgšanas tiesiskumu konkrēti viņas dzīvoklim Nr./numurs/, jo tas radījis viņai tiesību aizskārumu materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma veidā. Attiecībā uz prasījumu šajā daļā tiesa secinājusi, ka atslēdzot karstā ūdens padevi dzīvojamai mājai /adrese/, dzīvokļu īpašniekiem kā patērētājiem un pakalpojumu saņēmējiem nav piedāvāta alternatīva un izvēles tiesības, kā arī pēc labas pārvaldības principa nav noskaidrots, vai visiem dzīvokļu īpašniekiem ir finansiālas iespējas uzlikt karstā ūdens boileri, vai nav vajadzīga apsaimniekotāja palīdzība.

No liecinieku liecībām tiesa secinājusi, ka atbildētājs kā mājas apsaimniekotājs nav ņēmis vērā visu īpašnieku intereses. Atbildētājam bija jādod iespēja izteikties visiem dzīvokļu īpašniekiem. No veiktās aptaujas redzams, ka to nav parakstījuši visi īpašnieki un nav saprotams, vai to vispār parakstījuši dzīvokļu īpašnieki, jo parakstītāju vārdi un uzvārdi nav atšifrēti. Aptauja nav vērtējama kā kopsapulcē pieņemts lēmums, kā to nosaka Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas likuma 10.panta prasības, bet kā atbildētājas vienpusēji uzspiests apgalvojums, līdz ar to lēmums par karstā ūdens padevies atslēgšanu prasītājas dzīvoklim atzīts par prettiesisku.

Izvērtējot apstrīdētā lēmuma saturu un formu, tiesa secinājusi, ka lēmums nav atspoguļojis balsojumu un īpašnieku vēlmes, tādēļ tas nav uzskatāms par īpašnieku patiesas un objektīvas gribas izteikumu, jo cilvēkiem nav objektīvi atspoguļota situācija, nav piedāvāta alternatīva, lai visi īpašnieki būtu apmierināti ar iespējamo risinājumu. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta ceturtā daļa uzliek atbildētājam pienākumu problēmas atrisināt tiesiskā ceļa. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1.pantu tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 2.punktu un Padomes Direktīvas 93/13/EEK otrā panta b) apakšpunktu, tiesa atzinusi, ka ir pārkāptas prasītājas kā patērētājas tiesības saņemt vēlamo pakalpojumu, jo atbildētāja bezdarbības rezultātā ilgstoši nav saņēmusi karstā ūdens pakalpojumu un bijusi spiesta risināt šo jautājumu, iegādājoties un uzstādot boileri. Atbildētāja bezdarbības rezultātā prasītājai radušies zaudējumi Ls 146,30 apmērā, proti, atbildētāja bezdarbība ir cēloniskā sakarā ar nodarīto kaitējumu, līdz ar to, pamatojoties uz Civillikuma 1770., 1775., 1779.pantu, apmierināta prasība daļā par minēto zaudējumu piedziņu.

Tiesa noraidījusi prasību daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu Ls 40 atlīdzināšanu prasītājai, jo kvīts par juridisko pakalpojumu sniegšanu izrakstīta 2011.gada 11.jūlijā, laikā kad tiesā celta prasība, taču Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa saistībā ar 33. un 39.pantu neparedz izdevumu atlīdzināšanu 44.panta kontekstā.

Pamatojoties uz Civillikuma 1635.pantu, tiesa pievienojusies prasītājas viedoklim, ka atbildētāja prettiesiskās rīcības rezultātā prasītājai un viņas ģimenes locekļiem radīts diskomforts, jo deviņus mēnešus nebija iespējams izmantot karsto ūdeni. Lai gan karstā ūdens padeve mājai pārtraukta tehnisku iemeslu dēļ, atbildētāja kā mājas apsaimniekotāja uzdevums bija šo problēmu atrisināt un nodrošināt katra tiesiskās intereses. Pretēji tam atbildētājs, faktiski vienpersoniski, pieņēma lēmumu, ka karstā ūdens centralizēta padeve nav atjaunojama. Atbildētājam bija jāsasauc īpašnieku kopsapulce, kas netika darīts. Ar šādu bezdarbību atbildētājs prasītājai radījis morālas ciešanas, par kurām kā samērīgu tiesa atzinusi kompensāciju Ls 300 apmērā, lai gan atbildētājs atzinis prasītājas tiesības saņemt kompensāciju Ls 30 apmērā.

Tiesvedība daļā par pienākuma uzlikšanu atbildētājam pieslēgt karsto ūdeni dzīvoklim Nr./numurs/, /adrese/ izbeigta, jo prasītāja no šī prasījuma atteikusies.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu no atbildētāja par labu valstij piedzīti tiesas izdevumi – nesamaksātā valsts nodeva Ls 166 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 6,41 apmērā.

Par šo spriedumu biedrība "/nosaukums A/" iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot to daļā ar kuru prasība apmierināta (lietas 105.-106.lapa).

Norāda, ka prasību daļā par 2010.gada 14.septembra lēmuma atzīšanu par prettiesisku atzinis vien tāpēc, ka tiesa jautājumus uzdevusi agresīvi, atklāti izsakot pārmetumus par prettiesiski pieņemtu lēmumu, viennozīmīgi radot iespaidu, ka prasība šajā daļā tiks apmierināta.

Uzskata, ka atbildētāja viedoklis par karstā ūdens atslēgšanas patiesajiem un faktiskajiem iemesliem, dzīvokļu īpašnieku gribas izteikumu un lēmuma pieņemšanu, tiesā nav uzklausīts. Procedūras neievērošana lēmuma pieņemšanā nav novedusi pie nelikumīga lēmuma pieņemšanas, jo īpašnieki izlēma kā rīkoties.

Karstais ūdens atslēgts tehnisku iemeslu dēļ, kā rezultātā dzīvokļu īpašnieki nolēmuši uzstādīt dzīvokļos boilerus, tāpēc karstā ūdens atslēgšana prasītājas dzīvoklim nav atzīstama par prettiesisku.

Tiesa nepamatoti piedzinusi zaudējumus Ls 146,30 par boilera iegādi, jo prasītāja atteicās no prasījuma par pienākuma uzlikšanu atbildētājam pieslēgt karsto ūdeni viņas dzīvoklim. Tātad prasītāja nevēlas, lai viņas dzīvoklī tiktu atjaunota karstā ūdens piegāde, bet vēlas turpināt izmantot boileri.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka prasītājas uzstādītais boilers atrodas prasītājas dzīvoklī un ir viņas īpašums likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 2.panta izpratnē. Piedzenot no atbildētāja prasītājas labā boilera iegādes izdevumus, tas faktiski kļūst par atbildētāja vai mājas kopīpašnieku īpašumu, kas ir pretrunā minētās tiesību normas noteikumiem.

Ne katrs tiesību aizskārums ir par pamatu morālā kaitējuma piedziņai. Tā kā atbildētājs prasību neatzīst, neuzskata, ka rīkojies prettiesiski, nepiekrīt arī prasībai par morālā kaitējuma atlīdzināšanu. Turklāt prasītāja nav pamatojusi, kā konkrēti izpaužas garīgās ciešanas.

2012.gada 4.jūlijā prasītājas pilnvarotais pārstāvis /pers. G/ iesniedzis paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, norādot, ka spriedums ir pamatots un likumīgs, apelācijas sūdzība kā nepamatota noraidāma. Uzskata, ka tieši atbildētāja kā mājas apsaimniekotāja bezdarbības un prettiesiskās rīcības dēļ prasītāja nav saņēmusi karstā ūdens pakalpojumu ilgstošā laika periodā, kā rezultātā viņai nodarīti zaudējumi, ko Civillikuma 1779.panta izpratnē atbildētājam ir pienākums atlīdzināt. Norāda, ka prasītājai jāsaņem morālā kaitējuma atlīdzība, kā to nosaka Civillikuma 1635.panta otrā daļa, līdz ar to spriedums šajā daļā ir likumīgs un pamatots.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2012.gada 9.oktobra spriedumu /pers. E/ prasība pret biedrību "/nosaukums A/" noraidīta un izlemts jautājums par tiesas izdevumu piedziņu (lietas 127. - 132.lapa). Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 4.jūnija spriedumu atcelts Kurzemes apgabaltiesas 2012.gada 9.oktobra spriedums un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā (lietas 146.-155.lapa).

Izskatot lietu atkārtoti ar Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 21.septembra spriedumu prasība apmierināta daļēji, dzīvokļa īpašnieku kopsapulces 2010.gada 14.septembra lēmums atzīts par prettiesisku, no atbildētāja par labu prasītājai piedzīti zaudējumi 208,17 EUR (Ls 146,30) un morālā kaitējuma atlīdzība 426,86 EUR (Ls 426,86) apmērā un prasītājai noteiktas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no 635,03 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), kā arī izlemts jautājums par tiesas izdevumu piedziņu par labu valstij. Prasība noraidīta daļā par atbildētāja rīcības, atslēdzot karstā ūdens padevi prasītājai piederošajam dzīvoklim, atzīšanu par prettiesisku (lietas 166.-173.lapa).

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 19.decembra spriedumu atcelts Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 21.septembra spriedums daļā, ar kuru prasība apmierināta un lieta šajā daļā nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā (lietas 190.-196.lapa). Nolēmumā norādīts, ka prasītāja prasījumu par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu saistījusi ar nepieciešamību dzīvoklī uzstādīt ūdens sildītāju. Tam par iemeslu bijusi biedrības prettiesiski īstenota karstā ūdens padeves atslēgšana prasītājas dzīvoklim, pamatojoties uz likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 8.pantā pirmajā daļā noteikto, 27.[1] panta pirmās un trešās daļas prasībām neatbilstošā procedūrā pieņemtu īpašnieku lēmumu un ar neērtībām, kas radušās, biedrībai nenodrošinot karstā ūdens pakalpojuma saņemšanu.

Šo prasījumu apmierināšanai nepieciešams konstatēt atbildētāja prettiesisku rīcību, ievērojot to, ka atbildētājam kā namīpašuma apsaimniekotājam ir jāpilda dzīvokļu īpašnieku kopības griba. Spriedums daļā par karstā ūdens padeves atslēgšanu visai mājai un prasītājas dzīvoklim 2010.gada 1.septembrī atzīšanu par tiesisku, jo tika atklāti bojājumi siltumapmaiņas sistēmā, ir stājies spēkā un ar atkārtotu dzīvokļu īpašnieku 2012.gada 12.februāra lēmumu aptaujas formā noskaidrots, ka dzīvokļu īpašnieku vairākums nevēlas atjaunot centralizētu karstā ūdens padevi.

Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 11.pantu apsaimniekotājs nav patstāvīgs subjekts, bet ir dzīvokļu īpašnieku kopības pārstāvis. Dzīvokļu īpašnieku kopības 2010.gada 14.septembra lēmums pieņemts pēc karstā ūdens padeves atslēgšanas, kas norāda uz tā tiesisko dabu, proti, lēmums atspoguļo nevis karstā ūdens padeves atslēgšanas pamatojumu, bet gan kopības gribas izpaudumu atteikties no šāda pakalpojuma. Dzīvokļu īpašnieku kopība ir kopīpašuma pārvaldes institūcija, kuras sastāvā ietilpst visi dzīvokļu īpašnieki, kuri saskaņā ar likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 27.[1]panta pirmo daļu lemj par mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, no kā arī izriet atbildība par pieņemtā lēmuma tiesiskumu. Tāpēc prasība par dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, ja lēmums neatbilst likumam, vēršama pret dzīvokļu

īpašniekiem, kuri lēmumu pieņēmuši.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja apelācijas sūdzības iesniedzēja biedrības "/nosaukums A/" pārstāvis /pers. F/ apelācijas sūdzību uzturēja un prasību neatzina. Atzina, ka 2010.gada 14.septembra lēmums neatbilda tā brīža likumā noteiktai procedūrai. Paskaidroja, ka kopsapulcēs nebija kvorums, bet tobrīd karstā ūdens atslēgšana notika tehnisku iemeslu dēļ, lēmums tika pieņemts pēc tam. Veicot aptauju konstatēja, ka lielākā daļa nevēlas atjaunot kopējo sistēmu, bet lietot boilerus, kuru izmaksas var pielāgot savam dzīves ritmam. Norādīja, ka 2012.gada 12.februārī veikta likumam atbilstoša anketēšana, 53% apstiprināja, ka nevēlas atjaunot karstā ūdens sistēmu, iepriekš netika apstrīdēts, ka anketas nav uzrādītas. Paskaidroja, ka par zaudējumiem viss ir norādīts apelācijas sūdzībā. Norādīja, ka morālo kaitējumu lietā nesaskata, jo lēmumu nav pieņēmusi biedrība, jautājums ir tehniskas dabas. Biedrība neizlēma atslēgt ūdeni, līdz ar to morālais kaitējums nav. Par boileru uzstādīšanu dzīvokļu īpašumiem īpašnieku kopības lēmuma nav. Katra dzīvokļa īpašnieks par to ir pieņēmis individuālu lēmumu, tas vairs neattiecas uz kopīpašumu. Norādīja, ka lēmums vienozīmīgi ir īpašnieku interesēs. Skatoties pēc ūdens patēriņa kopumā, likvidējot karstā ūdens sistēmu, cilvēki ir ieguvēji, tas ir saistīts ar ikmēneša maksājumiem par karstā ūdens sistēmas uzturēšanu (cirkulācija, uzsildīšana, par ūdeni), ikmēneša maksājumi stipri pārsniedz boilera izmaksas, boilers atmaksājas gada laikā.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājas pārstāvis /pers. G/ prasību uzturēja, apelācijas sūdzību neatzina. Papildus prasībā un rakstveida paskaidrojumos norādītajam vērsa uzmanību uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4. un 6.pantu, uzsvēra pārvaldnieka pienākumus, to, ka karstā ūdens cirkulācija nodrošina vannas telpas apkuri. Norādīja, ka atbildētājs rīkojies prettiesiski, kas prasītājai saskaņā ar Civillikuma 1779. un 1635.pantu dod tiesības piedzīt zaudējumus un morālā kaitējuma atlīdzību. Uzskatīja, ka bijusi atbildētāja bezdarbība, ko tas vēlējies attaisnot. Paskaidroja, ka apstrīdēto lēmumu nav parakstījuši īpašnieki, pierādīts, ka personas nav identificējamas. Norādīja, ka nav pamata celt prasību pret kopīpašniekiem, ir 2012.gada 12.februāra aptaujas protokols, bet likumā noteiktās aptaujas anketas netika iesniegtas, likums nav ar atpakaļejošu spēku. Atzina, ka morālā kaitējuma summa ir maza un pamatota ar to, ka ilgstoši tika liegta karstā ūdens pieeja, nevarēja nomazgāt traukus, ieiet vannā, vannas istabā radās pelējums. Norādīja, ka 2012.gada 12.februāra aptaujas protokolu neapstrīdēja, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu nav pievienotas aptaujas anketas.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija, novērtējusi lietā esošos pierādījumus, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzību motīvus, atzīst, ka prasība pārsūdzētajā daļā ir nepamatota un noraidāma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Kasācijas instances tiesa vairākkārt (*sk., piemēram, Senāta 2013.gada 20.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-234, Civillietu departamenta 2014.gada 16.maija spriedumu lietā Nr.SKC-62*) ir norādījusi, ka apelācijas instances tiesai, izskatot lietu no jauna, pēc tās sprieduma atcelšanas kasācijas kārtībā, līdztekus Civilprocesa likuma 426.pantā noteiktajam ir saistoši arī kasācijas instances tiesas norādījumi: 1) likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāts tiesai, kas izskata šo lietu no jauna (*Civilprocesa likuma 476.panta pirmā daļa*); 2) lieta jāizspriež tikai tādā tvērumā un uz to faktisko lietas apstākļu pamata, no kuriem Senāts, ievērojot lietas izskatīšanas robežas kasācijas instancē (*Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa*), bija vadījies savā pirmajā spriedumā un kuras robežas Senāts arī noteicis attiecīgai zemākai instancei lietu izspriest no jauna. Respektīvi, pat gadījumā, ja apelācijas instances tiesas spriedums tiek atcelts pilnībā materiālo tiesību normas pārkāpuma dēļ, visas agrākās procesuālās darbības un viss pierādīšanas materiāls paliek spēkā (ja Senāts šo materiālu nav „diskreditējis"), t.i., otrajai instancei jāizspriež lieta no jauna pēc būtības, ņemot vērā Senāta norādījumus par materiālo tiesību normu piemērošanu un rīkojoties pēc šiem pierādījumiem. Savukārt, ja spriedums atcelts procesuālo tiesību normu pārkāpuma dēļ, tad, izpildot kasācijas instances tiesas norādījumus, jāveic attiecīgās procesuālās darbības, kas tika atzītas par kasācijas iemeslu (*sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga. Autora izdevums, 1933, 475., 476.lpp.*).

Tiesas kolēģija konstatē, ka Liepājas tiesas 2012.gada 11.aprīļa spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība par pienākuma uzlikšanu atbildētājam atjaunot karstā ūdens padevi prasītājas dzīvoklī, noraidīta prasība par zaudējumu Ls 40 piedziņu un Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 21.septembra spriedums daļā, ar kuru noraidīta prasība par karstā ūdens padeves atslēgšanas prasītājas dzīvoklim atzīšanu par prettiesisku, nav pārsūdzēti, un šajās daļās minētie spriedumi ir stājušies spēkā.

Līdz ar to šajā lietā, izvērtējot pušu iesniegtos pierādījumus, tiesas kolēģijai sākotnēji ir jāizvērtē vai ir konstatējama atbildētāja prettiesiska rīcība vai bezdarbība lēmuma par karstā ūdens padeves atslēgšanas pieņemšanā, no kā secīgi atkarīgs vai prasītājai ir radīti materiāli zaudējumi un morāls kaitējums un, vai viņa ir tiesīga saņemt pieprasīto zaudējumu un kaitējuma atlīdzību.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Tiesību doktrīnā norādīts, ka (..) pierādījumi jāvērtē kopumā, nevis izolēti (..), jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā nosakāmiem apstākļiem un faktiem, (..) jāizdara secinājums par pierādījumu pietiekamību (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārējā zinātniskā redakcijā.- Rīga: Tiesu namu aģentūra. 2006., 183.lpp.*).

Civillikuma 1.pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Civillikuma 1.pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Tiesību doktrīnā sniegta atziņa, ka neapšaubāmi, tiesai vispirms jāpārbauda prasītāja tiesības aizskāruma esamība. Šo jautājumu noskaidrošana nav atkarīga no atbildētāja celtajiem iebildumiem pret prasību (*sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 26.lpp.*).

Latvijas Republikas Satversmes 92.pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu tiesu, arī likuma „Par tiesu varu" 3.panta otrajā daļā garantētas personas tiesības uz lietas izskatīšanu, ievērojot visas taisnīguma prasības. Tādējādi taisnīgums atzīstams par vienu no svarīgākajiem tiesvedības principiem (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 176.lpp.*).

No lietas materiāliem redzams, ka Liepājas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs A/ prasītājai 2003.gada 1.jūlijā reģistrētas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese/ (lietas 7.lapa).

2004.gada 30.aprīlī pārvaldniece /pers. K/ no Liepājas pilsētas domes pārņēmusi pārvaldīšanā un apsaimniekošanā dzīvojamo māju /adrese/ (lietas 9.lapa).

Saskaņa ar Civillikuma 3.pantu katra civiltiesiskā attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēka tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtas tiesības.

Saskaņā ar likuma "Par dzīvokļa īpašumu" (*spēkā līdz 01.01.2011.*) 8.pantu visu dzīvokļu īpašnieku pienākums ir piedalīties daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā. Šim nolūkam dzīvokļu īpašnieki izveido dzīvokļu īpašnieku sabiedrību vai slēdz savstarpēju līgumu Civillikumā noteiktā kārtībā.

2006.gada 27.jūnijā LR uzņēmumu reģistrā reģistrēta biedrība "/nosaukums A/", kas izveidota ar mērķi veikt dzīvojamās mājas apsaimniekošanu (lietas 12.lapa).

Lietā nav strīda par to, ka uz karstā ūdens atslēgšanas brīdi 2010.gada septembrī prasītāja bija dzīvokļu īpašnieku biedrības "/nosaukums A/" biedre.

Karstais ūdens visai mājai, t.sk. prasītājas dzīvoklim tika atslēgts 2010.gada 1.septembrī, pirms apstrīdētā dzīvokļu īpašnieku kopības 2010.gada 14.septembra lēmuma, jo 2010.gada augustā tika atklāti bojājumi siltumapmaiņas sistēmā. Minētais bija pamats Kurzemes apgabaltiesai atzīt par tiesisku karstā ūdens atslēgšanu prasītājas dzīvoklim un noraidīt prasību par karstā ūdens padeves atslēgšanas prasītājas dzīvoklim atzīšanu par prettiesisku. Jau iepriekš norādīts, ka spriedums šajā daļā kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts un ir stājies spēkā.

2010.gada 14.septembrī atbildētājs saņēmis 25 no 45 dzīvokļu īpašnieku parakstiem, lai sakarā ar karstā ūdens sistēmas nopietniem bojājumiem lemtu par karstā ūdens atslēgšanu dzīvojamai mājai /adrese/ (lietas 13.-14.lapa).

Pēc parakstu saņemšanas izvietots paziņojums par karstā ūdens atslēgšanu (lietas 15.lapa).

Ar karstā ūdens atslēgšanu nebija apmierināti piecu dzīvokļu iedzīvotāji (lietas 16.lapa).

Nav strīda par to, ka atbildētājs apsaimnieko dzīvojamo māju /adrese/, un iedzīvotāji maksā apsaimniekošanas maksu. Rakstveida līgums nav noslēgts.

Veicot dzīvojamās mājas apsaimniekošanu atbildētājam kā dzīvokļu īpašnieku pilnvarotai personai ir jārīkojas to interesēs, samērojot viena vai vairāku dzīvokļu īpašnieku intereses ar dzīvokļu īpašnieku vairākuma interesēm, ievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību ar īpašuma apsaimniekošanu saistīto jautājumu risināšana un lēmumu pieņemšanā.

Likuma "Par dzīvokļa īpašumu" (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 31.12.2010.*) 27.[1] panta pirmajā daļā noteikts, ka par daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu lemj tikai daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulce, savukārt atbilstoši panta piektajai daļai dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmums ir saistošs visiem dzīvokļu īpašniekiem [..].

Saskaņā ar minētā likuma 27.[2] panta pirmo daļu dzīvokļu īpašnieku kopsapulce lemj par daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas formu dzīvokļu īpašnieku sabiedrības vai Civillikumā noteiktajā kārtībā savstarpēji noslēgta līguma veidā, bet atbilstoši otrajai daļai dzīvokļu īpašnieku kopsapulce var:

1) noteikt maksu par kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu;
2) apstiprināt dzīvokļu īpašnieku un apsaimniekošanas uzņēmējsabiedrības līgumu;
3) lemt par apkures sezonas uzsākšanu un beigšanu;
4) lemt par līdzekļu uzkrāšanu un izlietošanu kapitālajam remontam;
5) izlemt citus jautājumus, kas saistīti ar kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu.

Tādējādi jautājumā par kopīpašumā esošās dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu likumdevējs ir piešķīris plašas pilnvaras tieši dzīvokļu īpašnieku kopsapulcei, jo dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas nodrošināšana ir tikai pašu dzīvokļu īpašnieku pienākums, kas secināms arī no likuma „Par dzīvokļa īpašumu" 8.panta.

Savukārt, ņemot vērā, ka daudzdzīvokļu mājā vienmēr būs vairāki dzīvokļu īpašnieki, ar kuriem ne vienmēr izdosies vienoties par dažādiem apsaimniekošanas jautājumiem, likums noteicis, ka dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmums, ja tas pieņemts ar balsu vairākumu, ir saistošs visiem īpašniekiem.

Dzīvokļu īpašnieki 2010.gada 14.septembrī ar balsu vairākumu pieņemtā lēmuma procedūra ir notikusi pretrunā likuma noteikumiem, proti, tas pieņemts nesasaucot dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, bet gan aptaujas veidā. Lēmumu pieņemšanu šādā veidā reglamentē Dzīvokļa īpašuma likums, kas stājās spēkā 2011.gada 1.janvārī un iedibina dzīvokļu īpašnieku kopības jēdzienu, turklāt piešķirot šai kopībai plašu kompetenci. Tomēr minēto likumu nevar attiecināt uz izskatāmo lietu, ņemot vērā tā spēkā stāšanās laiku, lai gan ar šo likumu daudz izvērstāk un detalizētāk tiek risināti jautājumi par dzīvojamo māju pārvaldīšanu (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 13.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-43*).

Nenoliedzami dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē pieņemtajiem lēmumiem ir jābūt izsvērtiem, pamatotiem un atbilstošiem spēkā esošo normatīvo aktu prasībām *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-437/2011)*. Taču judikatūrā (*sk. Satversmes tiesas 1998.gada 13.jūlija spriedumu lietā Nr.03-04 un Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 20.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-130/2014 (C20355508)*) ir nostiprināta atziņa, „(..) ka ne jebkurš procesuāls pārkāpums ir pietiekams pamats lēmuma atcelšanai, jo pārkāpumam jābūt tādam, kas ļautu uzskatīt, ka gadījumā, ja procedūra būtu ievērota, lēmums būtu citāds."

No daudzdzīvokļu mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku aptaujas anketas Nr.01/12 2012.gada 12.februāra rezultātu protokola (lietas 38.lapa) redzams, ka aptaujas veidā noskaidrota īpašnieku griba par remontu un karstā ūdens centralizētas padeves mājai atjaunošanu, dzīvokļu īpašnieku vairākums nevēlējās atjaunot centralizētu karstā ūdens pakalpojumu. Tiesas kolēģija secina, ka minētais dokuments noformēts atbilstoši Dzīvokļu īpašuma likuma 20.panta trešās daļas prasībām (*likuma redakcijā, kas bija spēkā aptaujas veikšanas brīdī*). Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka prasītāja saskaņā ar Dzīvokļu īpašuma likuma 20.panta ceturto daļu (*likuma redakcijā, kas bija spēkā aptaujas veikšanas brīdī*) no atbildētāja būtu pieprasījusi uzrādīt pārējo dzīvokļu īpašnieku balsojuma rezultātus. No minētās tiesību normas secināms, ka balsošanas protokols ir pietiekams dokuments, kas atspoguļo balsošanas rezultātus, tā pielikumā nav nepieciešams pievienot aptaujas anketas. Līdz ar to prasītājas pārstāvja atsauce uz to, ka aptaujas protokolu neapstrīdēja, jo tam nav pievienotas aptaujas anketas, ir nepamatota. Tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, ka aptaujas veidā dzīvokļu īpašnieki vēlreiz ir pauduši savu gribu, kas bijusi analoga apstrīdētajam lēmumam. Redzams, ka 2010.gada 14.septembrī un 2012.gada 12.februārī pieņemto lēmumu sekas ir identiskas.

Tiesas kolēģija atzīst, ka neskatoties uz lēmuma pieņemšanas procedūras pārkāpumiem, nav pamata atzīt par prettiesisku 2010.gada 14.septembra dzīvokļu īpašnieku lēmumu par karstā ūdens atslēgšanu, jo savu nevēlēšanos atjaunot centralizētu karstā ūdens padevi visā mājā dzīvokļu īpašnieki ir apstiprinājuši ar vēlāk pieņemtu lēmumu. Tiesas kolēģijai nav pamata uzskatīt, ka, ja 2010.gada 14.septembrī būtu ievērota kopīpašnieku lēmuma pieņemšanas procedūra, lēmums būtu citāds.

Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 16.panta trešai daļai dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumi ir saistoši ikvienam dzīvokļa īpašniekam, ja "par" balsojuši dzīvokļu īpašnieki, kas pārstāv vairāk nekā pusi no dzīvojamā mājā esošajiem dzīvokļu īpašumiem, izņemot tos gadījumus, kuros šā likuma 17.pantā paredzēts cits lēmuma pieņemšanai nepieciešamais balsu skaits vai lielāku nepieciešamo balsu skaitu noteikusi pati dzīvokļu īpašnieku kopība.

Tiesas kolēģija atzīst, ka, ja prasītāju neapmierina īpašnieku kopības pieņemtie lēmumi, viņai ir tiesības aicināt sasaukt īpašnieku kopsapulci, lai

izteiktu priekšlikumus par pieņemto lēmumu grozīšanu. Tāpat ir tiesības apstrīdēt tiesā kopības lēmumus, ja tie neatbilst likumam, kā atbildētājus lietā norādot kopīpašniekus, nevis apsaimniekotāju. Tiesā saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprina, ka prasītāja likumā noteiktā kārtībā un termiņā ir apstrīdējusi īpašnieku kopības pieņemto lēmumu par karstā ūdens centralizētas padeves mājai atjaunošanu.

Tā kā tiesas kolēģijai nav pamata atzīt par prettiesisku 2010.gada 14.septembra dzīvokļu īpašnieku lēmumu, tad nav arī pamata uzskatīt, ka minētajam prasījumam pakārtotie prasījumi par prasītājai norādītiem zaudējumiem un morālā kaitējuma piedziņu ir apmierināmi. Līdz ar to prasījumi par zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu netiek izvērsti argumentēti.

Apgalvojumam, kas izteikts apelācijas sūdzībā, par to, ka atbildētāja pārstāvis bijis spiests daļēji atzīt prasību un nav darījis to no brīvas gribas, nav nekāda pamata. Tas, ka pirmās instances tiesā lieta tikusi iztiesāta mutiskās tiesas sēdēs un ilgstoši, ka tiesnese uzdevusi atbildētāja pārstāvim vairākus jautājumus, neliecina par lietas tendenciozu iztiesāšanu, bet gan par to, ka tiesa ir pildījusi savu uzdevumu, proti,- centusies lietas faktiskos apstākļus nodibināt vispusīgi un objektīvi. Turklāt procesuālā darbība - prasības daļēja atzīšana - ir noformēta rakstveidā, to apliecina atbildētāja pārstāvja paraksts.

Tiesas kolēģija ir noklausījusies pirmās instances tiesas sēdes audio protokolu un secina, ka arī atbildētāja paskaidrojumi tiesā apliecina to, ka atbildētājs atzīst apstrīdētā lēmuma pieņemšanas procedūras nepilnības un neatbilstības likuma prasībām.

Pārējos apelācijas sūdzībā minētos argumentus tiesas kolēģija nevērtē, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, proti, kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ka no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(61.punkts 1994.gada 19.aprīļa spriedumā "Van de Hurk* v *The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90))*. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmums lietā 10153/82 Austria)*.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā, izvērtējot pierādījumus atbilstoši lietā konstatētiem apstākļiem, nonākusi pie nepamatotiem secinājumiem, kā dēļ prasību apmierinājusi.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus (valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi).

Atbildētājs, iesniedzot apelācijas sūdzību, samaksājis valsts nodevu 237,55 EUR (lietas 107., 108.lapa), kas piedzenami no prasītājas par labu atbildētājam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantam nesamaksātos izdevumus – valsts nodevu par prasības celšanu un izdevumus par tiesas pavēstu piegādāšanu uzņemas valsts, jo prasītāja ar Liepājas tiesas 2011.gada 18.jūlija lēmumu (lietas 2.lapa) no to samaksas valsts ienākumos ir atbrīvota.

Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu, prasītājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 199., 204.[1], 430., 432. un 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

/pers. E/ prasību pret dzīvokļu īpašnieku biedrību „/nosaukums A/" daļā par 2010.gada 14.septembra dzīvokļu īpašnieku lēmuma par karstā ūdens atslēgšanu atzīšanu par prettiesisku, par zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu noraidīt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai "/nosaukums A/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus 237,55 EUR (divi simti trīsdesmit septiņu *euro* un 55 centi).

Noteikt termiņu /pers. E/ sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese S.Reinholde

Tiesnesis D.Aktumanis